

VEJEN VÆK FRA VOLDEN

Barrierer og muligheder
for et godt liv uden vold

RØDE KORS

“Jeg vidste ikke, hvordan jeg skulle kunne forlade ham med to helt små børn uden først at have fundet en anden bolig til at flytte nærmest direkte ind i ved bruddet. Jeg vidste heller ikke, hvordan jeg skulle kunne finde boligen, mens vi var sammen. Havde jeg haft nogen i nærområdet, fx forældre, som vi kunne være flyttet midlertidigt ind hos i nogle måneder, så var jeg gået minimum 1 år tidligere.”

- Kvinde udsat for vold, Undersøgelse fra Als Research (2021) -

Lad os gøre vejen ud af volden kortere

Mennesker, der bliver udsat for vold i nære relationer, er en af samfundets mest udsatte grupper. Som samfund har vi ansvar for at nedbringe det alt for store antal mennesker, som lever med volden og dens konsekvenser i alt for mange år. Og sørge for at børn og voksne, der udsættes for vold, modtager den bedst mulige støtte og hjælp til at genfinde nære relationer og sunde fællesskaber.

Selvom området er løftet både fagligt og politisk over de senere år, er vi stadig langt fra i mål, hvis ambitionen er et samfund, hvor alle voldsudsatte oplever at få den rette hjælp.

Udfordringerne oplever vi i Røde Kors gennem vores arbejde med støtte til voldsudsatte kvinder og deres børn efter krisecenterophold. Vi har længe vidst, at det er svært at bryde med et voldeligt forhold, når volden først har udviklet sig. Men vejen ud af volden er langt fra enkel, og det lykkes ikke altid første gang. Mange vender tilbage til voldsudøveren, og volden kan i yderste konsekvens føre til partnerdrab. Drab, som formentlig kunne have været forebygget, hvis vi som samfund havde tilbudt den rigtige hjælp og støtte langt tidligere.

Skal vi hjælpe bedre, må vi blive klogere på, hvilke barrierer voldsudsatte møder på deres vej, og hvilken hjælp de har brug for. Og hvem er klogere på, hvad der er behov for, end de mennesker der selv har oplevet at stå i volden?

Med dette oplæg ønsker vi at give voldsudsatte en stærkere stemme. Og vise vejen mod politiske indsatser og rettigheder, der er brug for, hvis vi skal gøre vejen ud af volden og ind i trivslen kortere.

Vi håber, du har lyst til at læse med!

Anders Ladekarl
Generalsekretær

BARRIERER, DER FASTHOLDER I VOLD

38.000 kvinder bliver hvert år udsat for fysisk vold og 72.000 for psykisk vold. Dertil kommer, at 19.000 mænd lever i en voldelig relation i Danmark¹, og ca. 33.000 børn lever i familier, hvor der er vold¹. Det er tal, vi som samfund hverken kan eller skal være tilfredse med. Pandemien har kun gjort situationen værre. Siden nedlukningen af samfundet i foråret 2020 har et rekordhøjt antal personer henvendt sig til hjælpe-hotlines vedrørende vold i hjemmet, og antallet af kvinder, der søgte om hjælp på krisecentre, har været det højeste nogensinde².

Konsekvenserne af vold i nære relationer er store, både for de personer, der rammes, og for samfundet. Bliver vi bedre til at hjælpe voldsudsatte godt ud af volden og videre, vil vi kunne mindske de langvarige og alvorlige konsekvenser til gavn for både mennesker og samfundsøkonomi.

BOLIG OG ØKONOMI ER STORE UDFORDRINGER

Gennem mere end 20 år har Røde Kors arbejdet med at give støtte, skabe relationer og fællesskaber for børn og kvinder i den svære overgang fra krisecenter til egen bolig. Det har givet os indblik i, hvor kompliceret det er at komme ovenpå og videre efter volden. Og hvilke udfordringer der fylder – også rent praktisk – når et nyt hverdagsliv skal bygges op. Praktiske udfordringer, der i høj grad handler om at få en bolig, hvor man kan få ro på. Og handler om at have overskud og økonomi til at komme godt på plads i et hjem, der føles trygt og fungerer.

Men hvad oplever voldsudsatte selv? Hvilke barrierer fylder, når de forsøger at bryde fri af den voldelige relation? Og hvad har de brug for til at komme godt væk – og videre? Det er viden, vi mangler i den offentlige debat. Det har Røde Kors bedt Als Research om at undersøge. I undersøgelsen 'Barrierer og hjælpebehov for at forlade en voldelig relation'³ sætter over 800 nuværende og tidligere voldsudsatte kvinder ord og tal på deres erfaringer.

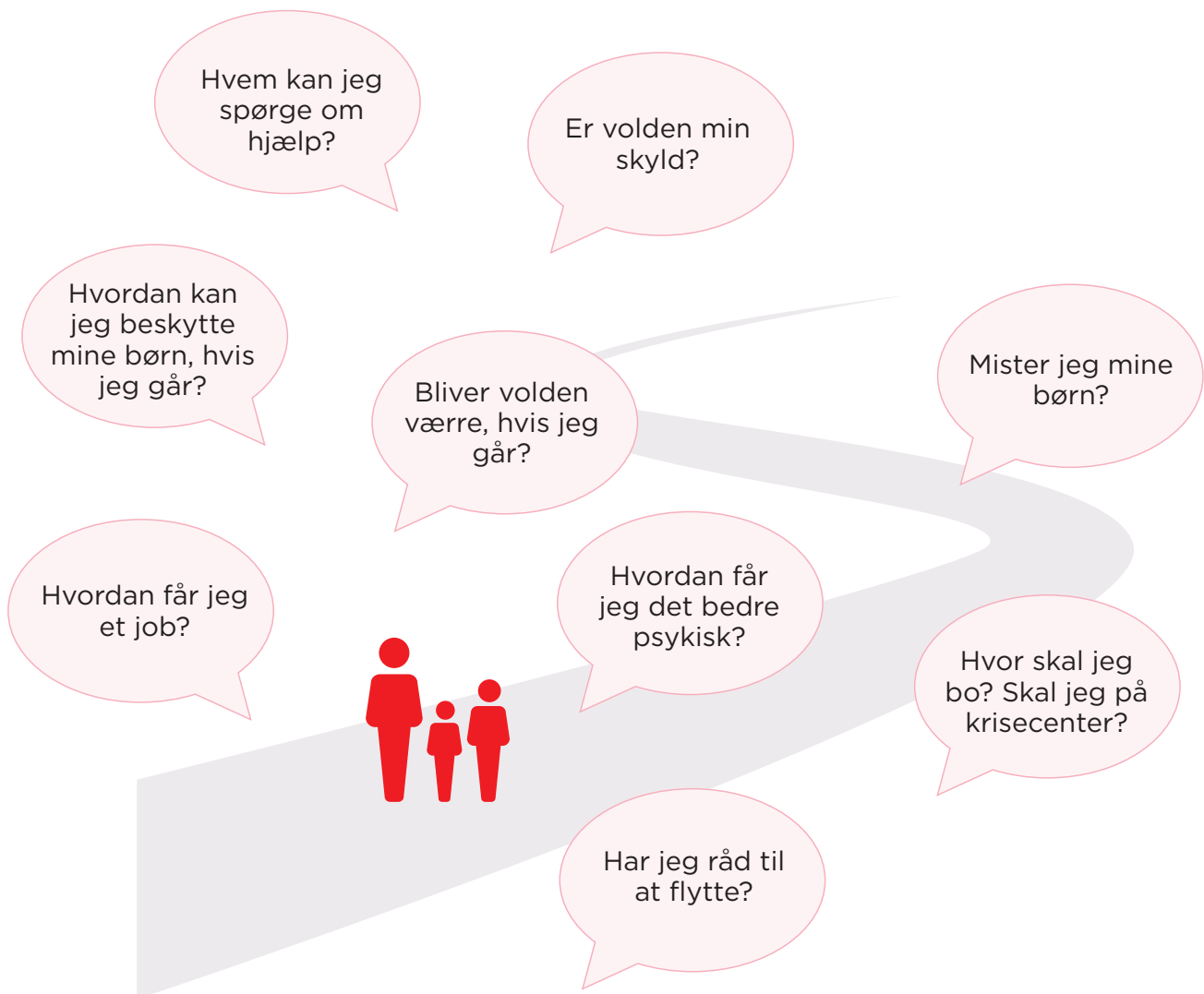
Kvindernes besvarelser viser tydeligt, hvordan usikkerheden om mulighederne for hjælp, fremtidige boligforhold og økonomi efter et brud spiller en afgørende rolle. Og hvordan behovet for hjælp til netop bolig, økonomisk opstart, men også til at få bearbejdet traumer og få styrket sit netværk er på ønskelisten, når man skal flytte fra voldsudøveren eller krisecentret til sin egen bolig.

FEM BARRIERER FOR AT KOMME GODT VIDERE

Undersøgelsen Als Research er den første af sin art i Danmark og er med til at give voldsudsatte en stærkere stemme. I oplægget suppleres den af Røde Kors' egne erfaringer på området og anden vigtig viden og forskning. Samtidig giver vi vores bud på politiske løsninger, der skal gøre vejen ud af volden kortere. Gennem oplægget zoomer vi ind på fem væsentlige barrierer, som kan ses på figuren side 6.

¹Røde Kors anerkender, at vold i nære relationer mod mænd er et alvorligt samfundsproblem, som bør behandles i lige udstrækning med vold mod kvinder. Dette oplæg har således fokus på alle voldsudsatte. Da Røde Kors' hjælpeindsatser alene retter sig mod voldsudsatte kvinder og børn, gælder det også for undersøgelsen fra Als Research, som er en central videnskilde for dette oplæg. Derfor vil læseren bemærke, at voldsudsatte kvinder fylder forholdsvis mere i rapporten. Betegnelsen 'voldsudsatte' bliver i det følgende brugt som udtryk for voldsudsatte uanset kønsidentitet, mens vi skriver 'voldsudsatte kvinder' benyttes, når der specifikt er tale om kvinder.

VEJEN UD AF VOLDEN

VIDEN OM HJÆLP OG RETTIGHEDER

Voldsudsatte mangler kendskab til, hvilke hjælpemuligheder der findes i dag. Mange tror ikke på, at de kan få den hjælp, de har brug for. Samtidig er mange bange for, at børnene bliver taget fra dem, eller ender hos den voldsudøvende partner, hvis de går.

BOLIG

Voldsudsattes boligmæssige situation udgør ofte en stor barriere ift. at forlade volden. Manglende økonomi, overskud og muligheder gør det svært eller umuligt at finde et nyt hjem og rykke alt op ved rode.

ØKONOMI

Voldsudsattes økonomiske situation er ofte dårlig, uklar og uoverskuelig, fx fordi voldsudøveren har kontrol over konti, foretaget lån uden samtykke mv. Det kan derfor være svært at få råd til en ny bolig og etablere et trygt og funktionsdygtigt hjem.

PSYKISK TRIVSEL

Volden resulterer ofte i mental mistrivsel med lavt selvværd, angst og søvnproblemer. Som en konsekvens af volden bliver virkelighedsopfattelsen forvrænget, og det bliver svært at finde overskud og handlekraft til at forlade den voldelige relation.

NETVÆRK OG FÆLLESSKABER

Kontrol og jalousi fra voldsudøveren resulterer ofte i, at voldsudsatte isoleres og taber kontakten til venner og familie, og dermed får sværere ved at række ud og bede om hjælp.

BRUG FOR POLITISK HANDLING

Skal vi nedbringe antallet af mennesker, der lever i vold, og mindske voldens alvorlige konsekvenser, skal vi blive bedre til at nedbryde de barrierer, der står i vejen for at forlade volden og komme godt videre bagefter.

Der er brug for mere viden og flere virkningsfulde indsatser fra både myndigheder, private og civilsamfund. Men også behov for politiske løsninger gennem en mere målrettet lovgivning, der tydeligt og konkret sikrer en helhedsorienteret indsats til alle voldsudsatte med behov.

Gennem oplægget stiller vi skarpt på barrierer og hjælpebehov blandt voldsudsatte i Danmark og giver fem anbefalinger til indholdet i en lovbestemt minimumspakke med hjælp, som alle voldsudsatte bør tilbydes. Anbefalingerne er:

- 1. Alle voldsudsatte skal sikres hjælp til at finde en bolig og etablere et hjem**
- 2. Alle voldsudsatte skal tilbydes økonomisk opstartshjælp**
- 3. Alle voldsudsatte, også børn, skal tilbydes psykologbehandling**
- 4. Alle voldsudsatte skal tilbydes efterværn fra civilsamfundet**
- 5. Alle voldsudsatte skal kende til muligheder for hjælp og til deres rettigheder**

38.000Omkring 38.000 kvinder udsættes årligt for fysisk partnervold⁵Næsten 3 ud af 10 kvinder har siden de var 15 år været udsat for fysisk, psykisk eller seksuel partnervold mindst én gang.⁴**72.000**Omkring 72.000 kvinder udsættes årligt for psykisk partnervold⁶**2x2.000**Over 2.000 kvinder og 2.000 børn indskrives hvert år på et krisecenter.⁷Næsten hver fjerde kvinde, der indskrives på krisecenter, har været udsat for vold i over 5 år.⁷Næsten hver fjerde barn, der indskrives på krisecenter, har været udsat for fysisk vold, inden for de seneste 12 måneder. 6 ud af 10 af børnene har været udsat for psykisk vold i samme periode.⁷Lidt over 1 ud af 10 mænd har siden de var 15 år været udsat for fysisk, psykisk eller seksuel partnervold mindst én gang.⁴**19.000**19.000 mænd udsættes årligt for fysisk partnervold.⁵**33.000**Cirka 33.000 børn lever i et hjem, hvor der er vold.⁸**ALS RESEARCHS UNDERSØGELSE**

Als Research har for Røde Kors udarbejdet en undersøgelse på baggrund af spørgeskemabesvarelser fra 862 kvinder, som er eller tidligere har været i en voldelig relation. Undersøgelsen stiller skarpt på, hvilke barrierer kvinderne oplever ift. at forlade den voldelige relation, og hvilke hjælpebehov de har for at komme videre i livet efter endt voldelig relation. Formålet med undersøgelsen er en mere indgående forståelse for kvindernes behov ud fra deres egen synsvinkel.

Datagrundlaget udgøres af en websurvey med besvarelser fra 862 aktuelt eller tidligere voldsudsatte kvinder i Danmark. Der er således tale om et særdeles solidt datagrundlag, som gør det muligt at sætte tal på de oplevelser, som et stort antal voldsudsatte kvinder i Danmark enten aktuelt eller tidligere har haft.

Hele rapporten kan findes her: www.alsresearch.dk

EN HØJ PRIS FOR VOLDSUDSATTE OG SAMFUND

“Jeg blev flere gange tabt mellem to stole, når jeg søgte hjælp. Det kræver ekstremt meget at række ud, og bliver man afvist, kan det tage lang tid at samle kræfter til at prøve igen.”

Kvinde udsat for vold, Undersøgelse fra Als Research (2021)

Vold i nære relationer har store konsekvenser for de mennesker, den rammer, og for samfundet som helhed. Alvorlige fysiske, psykiske, sociale og økonomiske problemer rammer mange, der har været udsat for vold og fylder ofte længe efter voldens ophør.⁹ Også børnene betaler en høj pris med dårligere trivsel og livschancer end jævnaldrende.¹⁰

Undersøgelser viser, at vold mod kvinder som minimum koster det danske samfund en halv milliard kroner årligt i direkte omkostninger til alt fra krisecenterophold, kontakt til sundhedsvæsenet, besøg på skadestue til politianmeldelser.¹¹ Herudover kommer indirekte omkostninger af volden, som dækker over tab af arbejdsdage, senere sårbarhed og kontakt til psykiatrien. Hos børnene resulterer volden blandt andet i flere anbringelser end hos jævnaldrende og kræver mere behandling af somatiske og psykiske lidelser – en høj menneskelig og samfundsøkonomisk pris.¹²

Vold i nære relationer er et stort problem, som kræver handling. Både ift. forebyggelse, men også ift. at de samfundsmæssige barrierer for at forlade et voldeligt forhold skal mindskes. For mange kvinder udsat for vold er det en stor udfordring at forlade den voldelige part. Og for mange lykkes det først efter flere forsøg. Omkring hver fjerde kvinde på krisecenter har haft to eller flere ophold, og op imod hver fjerde kvinde har levet i den voldelige relation i fem år eller mere.¹³ Det er krævende at forlade et voldeligt forhold. Det er som samfund vores ansvar at give de bedste forudsætninger for at gøre det muligt.

LANGT FRA ALLE FÅR DEN RETTE HJÆLP

Gennem de senere år er der sat øget fokus på vold i nære relationer. Myndigheder, private aktører og civilsamfund tilbyder i dag mange gode indsatser til voldsudsatte. Også politisk er der taget vigtige og rigtige skridt såsom kriminaliseringen af psykisk vold i 2019 og retten til at modtage psykologhjælp for alle kvinder og børn på landets krisecentre i 2020.¹⁴ Den nye boligaftale fra 2021 gav mulighed for at henvise voldsudsatte personer på krisecenter til en udslusningsbolig på lige fod med hjemløse.¹⁵

Samtidig er voldsudsatte kvinder sikret en række specifikke rettigheder gennem servicelovens § 109 med mulighed for ophold på krisecenter. Et ophold, som ifølge samme paragraf giver ret til en koordineret rådgivning med hjælp til blandt andet bolig, økonomi og job. Voldsudsatte har som alle andre borgere også ret til at få hjælp efter serviceloven ud fra en individuel vurdering af deres behov. Det er nødvendigt og godt.¹⁶

Alligevel modtager alt for mange voldsudsatte i dag langt fra den hjælp, de har behov for og er berettiget til. Det gælder både hjælp til at komme ud af den voldelige relation og hjælp i tiden efter – uanset om man tager ophold på krisecenter eller ej.

STORE KOMMUNALE FORSKELLE OG UKONKRET LOVGIVNING

Der er mange grunde til, at voldsudsatte ofte ikke får tilstrækkelig hjælp. Røde Kors' erfaring gennem vores arbejde på området er, at manglende systematik og viden på området spiller en stor rolle, og at hjælpen afhænger af, hvor man bor. Erfaringer, der tydeligt understøttes af en kortlægning af kommunernes hjælp til voldsudsatte fra Lev uden Vold.¹⁷

Kortlægningen viser, at størstedelen af kommunerne ikke har handlingsplaner til at håndtere voldsudsatte familier eller strategier for at nedbringe antallet af borgere, der lever i voldelige relationer. Ligesom fagprofessionelle i kortlægningen giver udtryk for, at de oplever hjælpen til voldsudsatte som mangelfuld. Samtidig viser flere danske undersøgelser, at der i mange sager slet ikke registreres, at der har været partnervold involveret, og at kommunerne i stor udstrækning ikke har uddannet medarbejdere til at varetage sager om partnervold.¹⁸ En anden udfordring er, at flere af de rettigheder, man har som voldsudsat, er betinget af om man har opholdt sig på krisecenter. Det gælder fx psykologhjælp og koordineret rådgivning i kommunerne. Krisecentrene gør et stort og vigtigt arbejde, men det er langt fra alle voldsudsatte, der ønsker eller har behov for et krisecenterophold.

Yderligere omfatter § 109 udelukkende kvinder og eventuelle børn – og således ikke voldsudsatte mænd. I det følgende gennemgås fem Røde Kors' anbefalinger til elementer, der bør indgå i en minimumspakke med hjælp til alle voldsudsatte. Minimumspakken beskrives på side 22.

VOLDSUDSATTES OPLEVELSE AF HJÆLPEN I DAG

I en undersøgelse fra 2020 fremgår det, at voldsudsatte overordnet er tilfredse med den hjælp, de modtager på landets krisecentre. Dog oplever flere, at støtten er afgrænset til perioden på krisecenteret. I undersøgelsen udtrykker både medarbejdere på krisecentrene og kvinderne et behov for mere opfølgning og støtte efter krisecenteropholdet. Det handler både om støtte til at finde en bolig, etablere et hjem og få styr på økonomien og om hjælp til at danne et socialt netværk*.

Als-Research undersøgelsen tegner et lignende billede. Her udtrykker en stor andel utilfredshed med den modtagne hjælp til bl.a. bolig og økonomi:

Bolig: 53 % af de kvinder, der har opsøgt hjælp til bolig, angiver at de er "meget utilfredse" eller "utilfredse" med den hjælp, de har modtaget.

Økonomi: 38 % af de kvinder der har opsøgt hjælp til deres økonomiske situation er "meget utilfredse" eller "utilfredse" med den hjælp, de har modtaget.

*Rambøll Management Consulting (2020): Indledende screeningsrapporter om kvinder og mænd udsat for vold i nære relationer. Kortlægning af erfaringer med efterværn og behov for nye støttemuligheder

ANBEFALING 1

ALLE VOLDSUDSATTE SKAL SIKRES HJÆLP TIL AT FINDE EN BOLIG OG ETABLERE ET HJEM

“Da jeg endelig fik en bolig, oplevede jeg, hvordan den gav mig styrken til ikke at gå tilbage til min mand, selvom han prøvede flere gange at få mig tilbage. Det gav mig et safe space”

Kvinde udsat for vold, Undersøgelse fra Als Research (2021)

Mange voldsudsatte kvinder oplever, at usikkerheden om deres fremtidige boligsituation er en stor barriere for at forlade en voldelig relation.

Det er barrierer, der fortsætter, også efter den voldelige relation er forladt, hvor mange af kvinderne har svært ved at få hjælp til at finde en egnet bolig, viser Røde Kors' erfaringer fra arbejde på området.

Det opleves, at den koordinerede rådgivning til voldsudsatte, der bl.a. kan have fokus på bolig, alt for ofte ikke tilbydes. Og at den, hvis den tilbydes, ofte kun har fokus på job og uddannelse.¹⁹

Ydermere er retten til både koordineret rådgivning og muligheden for at blive henvist til en udslusningsbolig betinget af, at man har haft ophold på et krisecenter. Det udelukker relevant hjælp til voldsudsatte kvinder, der ikke ønsker eller har brug for ophold på krisecenter, men har behov for hjælp til at få en bolig efter brud med voldsudøveren.

57%

af kvinderne vurderer ”i meget høj grad” eller ”i høj grad”, at deres boligsituation har udgjort en barriere for at forlade en voldelig relation.

HJEMMETS BETYDNING FOR TRIVSEL

Anbefalingen bunder blandt andet i viden om, at et velfungerende hjem har stor betydning i forhold til menneskers trivsel, selvforståelse og oplevelse af tryghed, glæde og stabilitet i livet.²⁰ En undersøgelse fra 2018 viser, at langt størstedelen af danskerne vurderer, at hjemmet har betydning for deres livskvalitet.²¹

HVILKEN HJÆLP KAN MAN FÅ TIL BOLIG I DAG SOM VOLDSUDSAT?

At have været udsat for vold i nære relationer giver ikke som sådan ret til at få anvist en permanent bolig*. Ifølge Servicelovens § 109, kan man anvises til krisecenter. Kommunen er også forpligtet til at yde koordinerende rådgivning om bl.a. bolig og økonomi, hvis man har opholdt sig på krisecenter. Samtidig kan personer, der har været på krisecenter med den nye boligaftale fra 2021 henvises til betalingsvenlige udslusningsboliger som fx ældreboliger eller ungdomsboliger. Gennem reglerne om kommunal anvisning af boliger kan kommunen henvise til en almen bolig ud fra en række kriterier, bl.a. børn og økonomi, og ventetiden vil afhænge af, hvem der ellers står på venteliste til at få anvist en bolig.

Kilder: Serviceloven § 109; Aftaletekst om Fonden for blandede byer – flere billige boliger

* Retten bør være betinget af, at man ikke allerede har en egnet bolig.

Derfor kan manglen på en tryk base og et godt hjem have afgørende betydning for både voksne og børns sociale relationer, fordi man skammer sig over hjemmet og ikke inviterer andre indenfor.²² Kaotiske boligforhold kan desuden have negativ betydning for fx forældreoverskud, barnets skolegang, stress og bekymringsniveau i hverdagen. Undersøgelser viser, at par efter skilsmisser ofte har brug for en fast base for at få fred og ro, overskud til samvær med børnene og for at have en god psykisk balance.²³

Den svære tid efter bruddet med voldsudøveren kan gøre det yderst vanskeligt at få skabt et trygt og velfungerende hjem, og det kan få konsekvenser for familiens livskvalitet og livsmestring.

I projektet 'Fra Bolig til Hjem' arbejder Røde Kors og samarbejdspartnere med at hjælpe voldsudsatte kvinder og børn til at etablere sig i et trygt og velfungerende hjem for at sikre øget trivsel. Se mere om projektet Fra Bolig til Hjem på side 13.

UVIS BOLIGSITUATION SKABER USIKKERHED

Resultaterne i undersøgelsen fra Als Research viser tydeligt, hvordan udfordringer omkring boligen gør det svært at forlade voldsudøveren.²⁴ Næsten 6 ud af 10 af de adspurgte kvinder svarer, at usikkerhed om bolig-situationen "i høj grad" eller "i meget høj grad" udgør en barriere for at forlade en voldelig relation. Samme mønster tegner sig i en engelsk undersøgelse fra 2020. Her oplever omkring to tredjedele af kvinderne, at usikkerheden omkring bolig udgør en barriere for at forlade deres voldsudøvende partner.²⁵

Også blandt kvinder, der skal forlade et krisecenter, fylder boligen. Erfaringen fra Røde Kors' frivillige sociale indsats Qnet er, at det at flytte fra krisecenteret ofte er ambivalent; på den ene side er kvinderne fyldt med glæde og lettelse over, at de og eventuelle børn har fået et hjem med egne faciliteter, ro og regler. På den anden side fylder frygt, uvished og ensomhed – og ikke mindst overvældende mange forhold at skulle tage stilling til og handle på.²⁶

Mange voldsudsatte kvinder har store udfordringer med at få etableret et godt og velfungerende hjem, når de flytter fra et krisecenter til egen bolig. Ting står ofte i flyttekasser længe efter indflytning, og kvinder og børn mangler basale møbler eller rum, hvor familien kan have et godt hverdagsliv.

“Jeg var helt nedkørt. [...] det tager tid at komme i orden, jeg har boet her i snart en måned, og der ser ud, som om at jeg flyttede ind i går.”

Kvinde udsat for vold, Evaluering af 'Fra Bolig til Hjem' (2022)

Mange kvinder ejer meget lidt, når de flytter fra krisecenteret.²⁷ Det kan skyldes, at de har forladt deres tidligere fælles hjem med voldsudøveren i hast og krise og kun har taget det mest nødvendige med – eller ingenting overhovedet. Flere kvinder oplever også, at voldsudøveren nægter at udlevere deres og børnenes ting. Samtidig kan det være u hensigtsmæssigt, at møbler og øvrige ting, som de delte med voldsudøveren, overføres til den nye bolig, fordi de ofte er fyldt med svære og sorgfulde minder.²⁸

“Man mister mange ting, når man kommer ind i sådan et krisecenter [...] Så vi starter jo fra nul, fordi mange gange, nogle [kvinder] kommer ud med ingenting.”

Kvinde udsat for vold, Evaluering af 'Fra Bolig til Hjem' (2022)

RØDE KORS MENER

Alle voldsudsatte skal systematisk sikres hjælp til at finde en bolig og etablere et hjem. Det skal gælde uanset om de kommer fra krisecenter eller ønsker at flytte direkte i egen bolig fra en voldelig relation. Boligen skal være passende, dvs. være en bolig, hvor de kan bo i længere tid og med plads til eventuelle børn. Hjælpen skal også gælde, hvis man af hensyn til sikkerhed har behov for en bolig i en anden kommune end den, man oprindeligt boede i.

Samtidig bør voldsudsatte og eventuelle børn tilbydes praktisk støtte til at flytte ind og etablere sig med basalt indbo i et trygt og funktionelt hjem. Dette kan ske med inspiration fra Røde Kors' indsats Fra Bolig til Hjem.

FRA BOLIG TIL HJEM

- ET PILOTPROJEKT OM BETYDNINGEN AF ET VELFUNDERENDE HJEM

OM INDSATSEN

Siden 2018 har Røde Kors i samarbejde med KAB og Arkitektforeningen kørt pilotprojektet Fra Bolig til Hjem. Her støtter frivillige arkitekter voldsudsatte kvinder og deres børn til at skabe gode, trygge rammer for et godt familieliv. Udover støtte fra de frivillige, får kvinderne og børnene op til 10.000 kr. til at købe møbler og interiør for. Pilotprojektet er finansieret med støtte fra Den A.P. Møllerske Støttefond.

HVORDAN VIRKER INDSATSEN?

Evalueringen viser et tydeligt behov blandt kvinderne for at få etableret et hjem, hvor de og deres børn kan få en følelse af trykthed og sikkerhed i hverdagen.²⁹ Resultaterne viser, at indretningsstøtten fra de frivillige arkitekter i kombination med det økonomiske bidrag gør, at kvinder og børn i højere grad trives i deres hjem. Kvinderne giver udtryk for, at det har gjort en stor forskel, at en anden person har hjulpet dem med indretning og lyttet til deres behov. Støtten fra den frivillige har bl.a. været med til at mindske den ensomhedsfølelse og udfylde det tomrum, som kan opstå i tiden efter et krisecenterophold. En kvinde beskriver det som "at blive hjulpet fra nul til det hele:

“Det føles som at tage 30 kilo væk fra ryggen. Jeg kan også mærke det på børnene og mig, når vi kommer hjem. Så kommer vi hjem, vi kommer ikke hjem til problemer eller noget”

Kvinde udsat for vold, Evaluering af 'Fra Bolig til Hjem' (2022)

Udtalelsen er langt fra enkeltstående. Flere deler oplevelsen af, at indsatsen har været med til at skabe et udgangspunkt for en velfunderende ramme om familiens hverdagsliv i den nye bolig:

“Jeg står helt alene med alt. Det er ensomt, så det er godt at få hjælp gennem Røde Kors. Jeg har aldrig fået så meget hjælp i hele mit liv. Selvom jeg er vældig selvstændig, kreativ og klarer tingene selv, så er det faktisk godt at have nogle at sparre med. Bare at have nogen, der kommer forbi og ser til dig”

Kvinde udsat for vold, Evaluering af 'Fra Bolig til Hjem' (2022)

Indsatsen gør en positiv og mærkbar forskel i familiens arbejde med at få skabt et hjem.

Flere kvinder oplever, at boligforbedringerne har en positiv betydning for familiens sociale liv i det nye hjem.

Ingen kvinder, der har været del af indsatsen, har haft gentagne ophold på krisecenter eller gået tilbage til voldsudøveren.

95%

af kvinderne vurderer, at indretningshjælpen i meget høj grad eller høj grad har hjulpet dem til bedre trivsel i hjemmet.

86%

af kvinderne vurderer, at indretningshjælpen i meget høj grad eller høj grad har hjulpet deres børn til bedre trivsel i hjemmet.

ANBEFALING 2

ALLE VOLDSUDSATTE SKAL TILBYDES ØKONOMISK OPSTARTSSTØTTE

“Min eksmand havde taget styring på alt omkring økonomi. Jeg vidste ikke, hvad der var af ind- eller udgifter, og han stiftede sågar gæld i mit navn. Jeg vidste ikke, hvordan jeg skulle finde en ny bolig, eller om jeg overhovedet havde råd til det.”

Kvinde udsat for vold, Undersøgelse fra Als Research (2021)

Økonomien udgør ofte en væsentlig barriere i forhold til at forlade en voldelig relation. Ofte har voldsudsattes privatøkonomi været underlagt kontrol af voldsudøveren, og mange voldsudsatte er derfor usikre på deres økonomiske råderum og handlemuligheder. Dertil kommer, at mange har meget få økonomiske midler som følge af kontrollen.

Selvom kommunen kan yde hjælp til flytteudgifter og enkelttilskud til uforudsete udgifter som indskud og flytning, er det op til den enkelte kommune at afgøre, hvem der skal have hjælp. Som voldsudsat får man dermed ikke systematisk tilbudt økonomisk hjælp til at etablere sig i en ny bolig eller i en ny tilværelse.

GÆLD OG ØKONOMISK UKLARHED

Undersøgelsen fra Als Research viser, at usikkerhed og uklarhed omkring økonomi spiller en væsentlig rolle for voldsudsatte i overvejelsen om at forlade den voldelige part. Halvdelen svarer, at den økonomiske situation ”i høj grad” eller ”i meget høj grad” har gjort det svært for dem at forlade den voldelige relation.

Flere af kvinderne fortæller, at økonomiske omkostninger såsom indskud til lejebolig, møbler, flytning og lignende har holdt dem tilbage fra at forlade den voldsudøvende partner. Det samme gælder fælles hjem eller fælles økonomi med partneren. Også gæld udgør en barriere for kvinderne. En del af kvinderne i Als Research undersøgelsen fortæller om, at de har oplevet økonomisk vold. Eksempelvis at partneren har tvunget sig adgang til deres bankkonto eller har optaget lån i deres navn. For nogle betød det, at de ikke kunne se en anden udvej end at blive i den voldelige relation.

Økonomien er også ofte en udfordring i tiden efter krisecenter, hvor hverdagslivet skal genopbygges fra bunden, og midlerne ofte er meget små. Næsten halvdelen af alle kvinder på krisecenter har været udsat for økonomisk vold.³⁰ Gruppen af voldsudsatte, der flytter tilbage til voldsudøveren, har oftere været udsat for økonomisk vold end de voldsudsatte, der ikke flytter tilbage.³¹

49%

af kvinderne vurderer ”i meget høj grad” eller ”i høj grad”, at deres økonomiske situation har udgjort en barriere for at forlade en voldelig relation.

RØDE KORS MENER

Alle voldsudsatte skal systematisk sikres økonomisk opstartsstøtte til at etablere et nyt liv^{*}. Det gælder både i forbindelse med betaling af indskud til en bolig, flytning, køb af basale møbler og indbo, tøj og legetøj til eventuelle børn mv. Hjælpen skal kunne gives via fasttrack i kommunen, hvis der er behov for at flytte hurtigt væk fra voldsudøveren og låne penge til fx indskud til en lejekontrakt, der skal skrives under.

^{*} Retten bør være betinget af, at man ikke har økonomi til at etablere sig i en ny bolig

CASE

“Jeg måtte lægge penge til side i smug”

Sara har oplevet at leve i en voldelig relation og fortæller om sine oplevelser med fysisk og psykisk vold, og om, hvordan hun flere gange mødte barrierer i systemet, når hun ellers havde taget beslutningen om at forlade sin voldelige ægtefælle med deres tre børn.

I løbet af årene udviklede volden sig fra at være psykisk med daglige nedgørende og psykiske overfald til også at indebære fysiske konfrontationer. Tanken om at forlade manden tog til, men Saras økonomiske situation var en hæmsko: ”Midt i al kaosset, var jeg nødt til at lægge penge til side i smug og spare op til, at jeg kunne komme fri af forholdet”.

Sara var i lang tid i tvivl om hendes situation gjorde hende berettiget til at søge hjælp på et krisecenter. Efter et stykke tid fortalte hun dog om sine oplevelser til sin læge, der opfordrede hende til at bryde med manden og søge på krisecenter. Krisecentret bekræftede hende i, at hun levede i et voldeligt forhold og tilbød hende hjælp med det samme.

Den rette hjælp og støtte var dog endnu ikke sikret.

Det skulle nemlig vise sig at blive rigtig svært at få fat i en bolig. Sara fik at vide, at hun ikke kunne modtage flyttehjælp, fordi hun ikke var på kontanthjælp. Og da hun bad kommunen om hjælp til at søge egen bolig, kunne hun ikke komme foran i køen, selvom hun var voldsudsat. Efter at Sara havde været på krisecenter tre gange, havde hun endelig sparet nok op til at kunne flytte i sin egen bolig, fortæller hun.

Sara oplevede, at hjælpen ikke var tilstrækkelig, og at den var alt for afhængig af, hvilke ressourcer man selv havde til at bede om hjælp. Hun mener derfor, at det er: ”afgørende at man får mulighed for at gå [fra volden] ved at få hjælp og støtte til de praktiske ting. Havde jeg kunne ringe til en hotline, der kunne tage mig i hånden og sige – pak dine ting, så finder vi en løsning – havde det været en stor hjælp”.

Desuden efterspørger Sara en højere faglighed og koordinerende indsats i kommunen. Hun oplevede selv, at de myndighedspersoner, hun var i kontakt med, ikke havde den nødvendige viden og faglighed til at håndtere mennesker i hendes situation.

“Det er så vigtigt, at man bliver mødt af nogle personer, som har en voldsfaglighed og ved, hvad de skal kigge efter: Hvad karakteriserer én, der er voldsramt, og hvordan rammes den voldsramte og børnene. Der skal være en form for koordinering i systemet. I det øjeblik, du skal gå fra en voldelig partner, er der brug for, at der er en, som tager dig i hånden og fortæller, hvad du skal gøre.”

Sara 40 år, udsat for vold, Interview (2022)³²

ANBEFALING 3

ALLE VOLDSUDSATTE, OGSÅ BØRN, SKAL TILBYDES PSYKOLOGBEHANDLING

“En stor del af at være voldsudsat er, at man kan blive så nedbrudt, at man tror, at volden er ens egen skyld. Derfor er tilbud om psykolog også vigtigt”

Sarah Bøgelund Dokkedahl, Interview, forsker i vold i nære relationer ved SDU (2022)

Konsekvenserne af at opleve vold i nære relationer er alvorlige og rækker ofte langt ud over voldens ophør. Psykiske problemer som søvnproblemer, angst, selvskade og spiseforstyrrelser rammer mange kvinder, der har været udsat for vold.³³ 44 % af voldsudsatte kvinder på krisecentre udviser PTSD-lignende symptomer.³⁴

Også børnene betaler en høj pris. Voldsudsatte børn har bl.a. øget risiko for at blive udsat for – eller selv at udøve – vold senere i livet,³⁵ og ca. 71 % af voldsudøvere i behandling har været udsat for vold i deres barndom.³⁶ Samtidig har børnene større risiko for at udvikle angst, depression eller selvdestruktiv adfærd som fx stofmisbrug eller selvskade.³⁷ De anbringes dobbelt så ofte udenfor hjemmet eller modtager forebyggende foranstaltninger og klarer sig dårligere i skolen end deres jævnaldrende.³⁸

Kvinder og børn på krisecentre er sikret gratis psykologhjælp i op til 10 timer, uanset længden af opholdet på krisecenteret.³⁹ Det er godt og vigtigt. Retten gælder dog kun voldsudsatte, der tager ophold på et krisecenter. Størstedelen af voldsudsatte søger ikke ophold på et krisecenter, og de og deres eventuelle børn er derfor ikke sikret retten til psykologhjælp.

82%

af kvinderne oplever, eller har oplevet ”i meget høj grad” eller ”i høj grad”, et stort behov for at bearbejde deres oplevelser, enten vha. psykologhjælp eller gruppe-terapi.

PSYKOLOGHJÆLP ØGER TRIVSEL

Mennesker, der lever i en nær voldelig relation, vil ofte have oplevet ydmygelse, manipulation og at være underlagt kontrol over længere tid. Selvværd og handlekraft er nedbrudt, og sociale relationer og netværk er svundet ind som følge af voldsudøverens isolation af sin partner fra omverdenen. Herudover kommer trusler om vold og repressalier, som et brud vil kunne udløse.⁴⁰

Undersøgelsen fra Als Research understreger, at de psykiske eftervirkninger fra et voldeligt forhold fylder. Hele 82 % har oplevet et stort behov for at tale med nogen om og bearbejde deres oplevelser – for eksempel hos en psykolog eller i gruppeterapi. Flere undersøgelser viser, at psykologbehandling til voldsramte kvinder på krisecenter hjælper til at bearbejde voldsoplevelsen og få mere overskud til at drage omsorg for deres børn.⁴¹ Behandlingen kan være afgørende for, at man ikke re-traumatiseres ved lignende fremtidige hændelser. Samtidig kan den bidrage til at skabe nye og sunde tankemønstre og skabe øget trivsel, selvværd og overskud. Dertil oplever faglige organisationer, at psykologhjælpen har en positiv effekt på at bevare relationen til ens sociale netværk og styrke arbejdsevnen.⁴²

RØDE KORS MENER

Alle voldsudsatte, også børn, skal systematisk tilbydes psykologhjælp til at bearbejde traumatiske oplevelser – også selvom de ikke har opholdt sig på krisecentre.

ANBEFALING 4

ALLE VOLDSUDSATTE SKAL TILBYDES EFTERVÆRN FRA CIVILSAMFUNDET

“Han lukkede alle mine andre relationer helt af, både familier og venner.”

Kvinde udsat for vold, Undersøgelse fra Als Research (2021)

Voldsudsatte kvinder har ofte mistet sociale relationer og fællesskaber som konsekvens af volden. Forskning viser, at ensomhed, mangel på netværk og lav tilknytning til arbejdsmarkedet ofte udgør store udfordringer for voldsudsatte kvinder for at komme videre i livet efter endt voldelig relation.⁴³ Konsekvensen er, at mange står helt eller næsten alene i den skrøbelige situation, hvor de skal forsøge at genopbygge deres liv. Der mangler nære personer at spørge til råds og trække på. Både praktisk og følelsesmæssigt.

55%

af kvinder angiver, at de ”i meget høj grad” eller ”i høj grad” oplever eller har oplevet et behov for at få styrket deres netværk for at forlade den voldelige relation.

Her kan civilsamfundet spille en afgørende rolle i at hjælpe dem på vej til at skabe et netværk og give menneskelig støtte, som kan forbedre deres muligheder for at leve et liv uden vold. Der findes i dag masser af aktiviteter og indsatser fra civilsamfundet, som hjælper voldsudsatte – fx gennem en-til-en-støtte eller fællesskabsaktiviteter med frivillige og andre mennesker i samme situation.

Selvom der findes mange gode samarbejder mellem civilsamfundet, krisecentre og kommunerne, sker henvisningen til støtte fra civilsamfundet dog ikke systematisk. Og langt fra alle voldsudsatte får i dag tilbuddet.

VOLDSUDSATTES ARBEJDSLIV

Mange voldsudsatte oplever at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet. Et studie fra 2009 viser med klarhed, at partnervold har en negativ effekt på kvinders arbejdsliv.⁴⁴ Det gælder både ift. at volden kan resultere i koncentrationsbesvær, et forhøjet antal af sygefradrag, men også at den voldudøvende direkte chikanerer den voldsudsatte på arbejdet gennem telefonopkald og jalousi over for kollegaer. Samtidig viser studiet, at volden ofte resulterer i en dårlig relation til kollegerne. Det skyldes både, at kvinderne er nervøse for, hvad kollegerne tænker, men også, at de har problemer med at være en del af det sociale fællesskab på arbejdspladsen

ENSOMHED I EN SKRØBELIG SITUATION

Efter at have forladt den voldelige relation oplever mange at stå uden et tilstrækkeligt netværk, og mange ender også med at flytte fra deres velkendte nærmiljø og til nye ukendte dele af landet. Vi ved fra undersøgelser, at voldsudsatte er blandt den gruppe, som føler sig aller mest ensomme i vores samfund – også sammenlignet med andre i krisesituationer fx skilsmisser.⁴⁵

For mange voldsudsatte kan det også være første gang i mange år, de skal leve uden en partner, og det kan øge følelsen af ensomhed.

NETVÆRKET MANGLER

Fra undersøgelsen foretaget af Als Research ved vi også, at mangel på netværk udgør en stor udfordring. Her svarer 55 % af kvinderne, at de ”i høj grad” eller ”i meget høj grad” oplever at have behov for hjælp til at styrke deres netværk for at kunne forlade den voldelige relation.

Flere af kvinderne fortæller, at deres oplevelser i forbindelse med de voldelige relationer afskærer dem fra deres sociale relationer og forhindrer dem i at opretholde et netværk, der kunne støtte og hjælpe dem ud af relationen.⁴⁶

RØDE KORS MENER

Alle voldsudsatte skal systematisk tilbydes efterværn fra civilsamfundet, som imødekommer deres behov – fx netværk, psykosocial støtte, praktisk støtte og rådgivning.* Det gælder uanset, om de flytter direkte fra volden i egen bolig eller først tager ophold på krisecenter. Det kan fx være gennem frivillig en-til-en-støtte, frivillige fællesskabsaktiviteter eller hjælp til at indtræde i det lokale foreningsliv.

* Kommunen kan naturligvis kun tilbyde en relevant indsats fra civilsamfundet, hvis den findes. Der eksisterer dog mange lokale civilsamfundstilbud med støtte til netværk, fællesskab og relationer, ligesom der også findes landsdækkende tilbud digitalt eller telefonisk. Mere konkret er anbefalingen således, at kommunen afsøger mulighederne for relevante civilsamfundstilbud til den voldsudsatte og eventuelle børn og tilbyder dette.

FÆLLESSKABETS BETYDNING - QNET TIL KVINDER OG BØRN UDSAT FOR VOLD I OVERGANGEN FRA KRISECENTER

OM INDSATSEN

Røde Kors har i mere end 20 år hjulpet voldsudsatte kvinder og deres børn i tiden efter et krisecenterophold. Gennem vores 28 Qnet fordelt over hele landet støttes kvinder og børn i overgangen til et nyt liv uden vold gennem frivilligbaseret efterværn, og har til formål at styrke familiens netværk, handlekraft, trivsel og hverdagsliv.

Gennem Qnet tilbydes kvinder og børn netværksaktiviteter med frivillige og andre i samme situation – eksempelvis fællesspisning, udflugter og børneaktiviteter. Herudover tilbydes en frivillig en-til-en støtte til at tale med, få praktisk hjælp, få følgeskab som bisidder, støtte til at danne netværk mm.

Qnet samarbejder med krisecentre, kommuner og organisationer.

HVORDAN VIRKER INDSATSEN?

En evaluering af Røde Kors' frivillige sociale indsats Qnet viser, at støtte og fællesskab gennem indsatsen har hjulpet kvinderne til højere selvværd, handlekraft og et styrket netværk. Kvinderne oplever, at de selv og deres børn får et pusterum i hverdagen og oplever følelsen af at være del af et fællesskab.

Mange oplever det som værdifuldt at mødes med andre i samme situation som dem selv og mener, at Qnet har en positiv betydning for, hvordan de har det i dag. En stor del af de adspurgte kvinder mener, at Qnet har fået dem til at føle sig som en værdifuld person og hjulpet dem til indflydelse på beslutninger i forhold til deres eget og eventuelle børns liv.⁴⁷

“Hvis Qnet ikke havde været der, så tror jeg, at jeg ville have været helt fortabt. De har hjulpet mig til at stå på egne ben og klare alle de ting, som jeg kan i dag.”

Kvinde udsat for vold, Evaluering af Qnet 2020

ØGET TRIVSEL HOS KVINDER

Hjælpen og støtten til voldsudsatte kvinder i Qnets tilbud om netværksaktiviteter og en-til-en støtte har stor betydning for kvindernes trivsel. 81 % af kvinderne vurderer, at Qnet har haft en positiv betydning for, hvordan de har det i dag, og 72 % mener, at Qnet har givet dem en følelse af at være værdifulde personer.

BEDRE TRIVSEL HOS BØRN

Børn, som deltager i Qnet sammen med deres mor, profiterer både direkte og indirekte af hjælpen. 89 % af kvinderne mener, at Qnet har givet dem og deres børn gode oplevelser sammen med andre, og 63 % vurderer, at Qnet har haft en positiv betydning for, hvordan deres børn har det i dag.

ADGANG TIL FÆLLESSKAB OG NETVÆRK

Qnet skaber oplevelser af samhørighed. 89 % af kvinderne har igennem Qnets netværksaktiviteter fået oplevelsen af at være en del af et fællesskab, hvor de kan dele små og store tanker. Dertil vurderer 69 % af kvinderne, at Qnet har givet dem adgang til et netværk af personer, som kan kontaktes eller spørges til råds ved behov.

ØGET INDFLYDELSE OG HANDLEKRAFT

Qnet styrker kvindernes oplevelse af indflydelse og handlekraft. 97 % af kvinderne oplever i noget eller stort omfang, at Qnet har gjort dem bedre i stand til at ændre deres livssituation i en positiv retning, og 69 % vurderer, at de gennem hjælpen og støtten i Qnet har opnået en større grad af indflydelse på beslutninger vedr. eget og børnenes liv.

ANBEFALING 5

ALLE VOLDSUDSATTE SKAL KENDE TIL MULIGHEDER FOR HJÆLP OG TIL DERES RETTIGHEDER

“Hvad er mulighederne? Hvad gør man hvor? Det kan alt efter behov være en vejleder eller en pjece, som er tilgængelig hos læger, sagsbehandlere og andre relevante behandlere og steder og på nettet. Når man vil ud, er det svært at koncentrere sig, svært at samle og overskue tingene, svært at se muligheder, og man er totalt udmattet”

Kvinde udsat for vold, Undersøgelse fra Als Research (2021)

På trods af mange gode initiativer på området for vold i nære relationer, kender langt fra alle voldsudsatte i dag til muligheder for at få hjælp både under og efter et brud. Udover manglende kendskab til civilsamfundets tilbud og rettigheder og hjælp fra det offentlige, er mange også i tvivl om deres rettigheder eksempelvis i forhold til deres børns situation.⁴⁸

USIKKERHED OM HJÆLPEMULIGHEDER OG RETTIGHEDER

Mange voldsudsatte kvinder oplever, at usikkerheden omkring, hvilken hjælp de kan få, er en barriere for at forlade volden. Den barriere er afdækket i undersøgelsen fra Als Research. Næsten 6 ud af 10 svarer, at de ”i høj grad” eller ”i meget høj grad” oplever usikkerhed omkring hjælpemuligheder som en barriere for at forlade den voldelige relation.⁴⁹ Næsten halvdelen af kvinderne tror ikke på, nogen kan hjælpe dem.

Selvom mange angiver at have brug for hjælp til at forlade volden, er det langt fra alle, der søger den. Eksempelvis svarer halvdelen af de kvinder, der selv mener, de har brug for hjælp til bolig og økonomi, at de ikke søgte den alligevel.

“Jeg flyttede hjem til mine forældre, fordi jeg ikke turde søge bolig. Jeg var bange for at kontakte kommunen, fordi jeg var bange for at de ville tage min datter. Det frygtede jeg mest”

Kvinde udsat for vold, Undersøgelse fra Als Research (2021)

Også usikkerhed om børnenes fremtid fylder meget for kvinderne. 6 ud af 10 af de adspurgte kvinder, som har børn, mener ”i høj grad” eller ”i meget høj grad”, at usikkerheden om deres børns fremtid har været med til at gøre det svært for dem at forlade den voldelige relation. Det gælder særligt, hvis der er tale om fælles børn med en voldelig partner.

Mange kvinder beskriver, hvordan usikkerhed om deling af børn efter brud med den voldelige partner og frygten for at miste forældremyndigheden, fylder meget; det handler fx om frygt for, at børnene bliver overladt alene med partneren, hvis de vælger at gå. Usikkerhed omkring den voldelige partners reaktion spiller også ind. Endelig beskriver flere af kvinderne, at de frygter for deres eget og børnenes liv, og at de derfor ikke tør forlade den voldelige partner og opsøge hjælp.⁵⁰

57%

af kvinderne svarer, at de ”i meget høj grad” eller ”i høj grad” oplever usikkerhed om hjælpemuligheder, som gør det svært at forlade den voldelige relation.

HVORFOR RÆKKER VOLDSUDSATTE IKKE UD EFTER HJÆLPEN?

Det er langt fra et ukendt fænomen, at voldsudsatte holder sig tilbage fra at søge hjælp.⁵¹ Udenlandske studier om partnervold viser, at voldsudsatte oftest foretrækker at søge hjælp i de uformelle private relationer frem for at henvende sig til de formelle myndigheder.⁵² I Danmark er man på et igangværende studie fra SDU ved at undersøge årsagerne til, at langt størstedelen af voldsudsatte ikke henvender sig til myndigheder eller organisationer for at få hjælp.

Ifølge Ph.d.-studerende, Ida Nielsen Sølvhøj, fra Statens Institut for Folkesundhedsvidenskab på SDU, er årsagen til det mangefacetteret. Hun påpeger, at nogen måske først meget sent forstår, at den adfærd, man oplever fra sin partner, faktisk er voldelig. Ens virkelighedsopfattelse kan blive opløst, og ofte vil volden resultere i, at man føler skyld og skam over den situation, man selv – og måske ens børn – er havnet i.

“En årsag kan også være, at man ikke kender til tilbuddene og mulighederne for hjælp, eller ikke ved, hvor man skal henvende sig. Derudover ved vi, at nogle voldsramte ikke føler, at de kan få den hjælp, de har behov for. Det gælder særligt i forældreretsager og sager om psykisk vold, hvor flere fremhæver, at de ikke antager, at de er berettiget til hjælp, fordi de tror, at den vold de har været udsat for, ikke har været voldelig nok.”

Ph.d.-studerende Ida Nielsen Sølvhøj, Interview 2022

RØDE KORS MENER

Alle voldsudsatte skal kende til muligheder for hjælp og til deres rettigheder. Informationsindsatsen over for voldsudsatte bør derfor styrkes massivt som del af den kommende handlingsplan mod vold i nære relationer. Indsatsen bør rettes mod personer, der fortsat befinder sig i en voldelig relation, og personer som har behov for støtte efter et brud, enten i egen bolig eller på krisecenter. Kommunikation skal tydeliggøre, hvad man kan få hjælp til, hvor man kan få det, og hvem man skal tage fat i. Herudover bør det kommunikeres klart, hvilke rettigheder man har som voldsudsat, når man forlader en voldelig relation – eksempelvis i forhold til forældremyndighed over børnene.

TILBYD EN HELHEDSORIENTERET MINIMUMSPAKKE TIL ALLE VOLDSUDSATTE

Som samfund skal vi blive bedre til at understøtte voldsudsatte mennesker i at forlade en voldelig relation og gøre det nemmere at etablere et velfungerende liv i tiden efter. Der er brug for en bedre og mere ensartet hjælp til voldsudsatte og deres børn, uanset hvor i landet de bor.

Røde Kors anbefaler, at de fem anbefalinger samles i en helhedsorienteret minimumspakke, der indeholder:

- 1. Tilbud om hjælp til at få en egnet bolig og til at etablere et hjem**
- 2. Tilbud om økonomisk opstartsstøtte**
- 3. Tilbud om psykologbehandling, også til børn**
- 4. Tilbud om hjælp til at styrke netværk og indgå i fællesskaber med støtte fra civilsamfundet**
- 5. Kendskab til hjælpemuligheder og rettigheder**

Pakkens fire første elementer skal tilbydes systematisk til alle voldsudsatte og gælde, uanset om de har opholdt sig på krisecenter eller ej. Herudover bør der iværksættes en massiv og vedvarende kommunikationsindsats om hjælpemuligheder og rettigheder for voldsudsatte.

Det anbefales, at minimumspakken skrives ind i serviceloven og indgår som del af den kommende nationale handlingsplan mod vold, der udarbejdes i 2022. For at sikre reel implementering af minimumspakken, skal det sikres, at alle kommuner har mindst en medarbejder ansat med opdateret fagligt kendskab til vold i nære relationer.

Minimumspakken er illustreret i figuren overfor:

RØDE KORS ANBEFALINGER TIL BEDRE HJÆLP FOR MENNESKER UDSAT FOR VOLD

FÆLLESSKABER OG NETVÆRK

Alle voldsudsatte skal tilbydes frivillig social støtte (frivilligt efterværn).

ØKONOMI

Alle voldsudsatte skal sikres økonomisk opstartsstøtte til at kunne betale indskud og basale fornødenheder, når de flytter fra voldsudøveren eller krisecenter i egen bolig.

HJÆLPEMULIGHEDER OG RETTIGHEDER

Alle voldsudsatte skal kende til muligheder for hjælp og til deres rettigheder.

MINIMUMSPAKKE TIL VOLDSUDSATTE

PSYKOLOGHJÆLP

Alle voldsudsatte – også børn – skal tilbydes psykologbehandling.

BOLIG

Alle voldsudsatte skal sikres hjælp til at finde en bolig og praktisk støtte til at etablere et hjem.

NOTER

- ¹ Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet (2018), *Vold og seksuelle krænkelser*; VIVE (2018), *Psykisk partnervold – En kvantitativ kortlægning*; Statens Institut for Folkesundhedsvidenskab Syddansk Universitet (2012), *Vold i nære relationer. Omfang, Karakter, Udvikling og Indsats i Danmark*
- ² Danmarks Statistik (2021), *Lidt flere kvinder på kvindekrisecentre i 2020*.
- ³ Als research (2021), *Barrierer og hjælpebehov for at kunne forlade en voldelig relation*.
- ⁴ VIVE (2022), *Danskerne kendskab til partnervold – Hvem rammes og hvordan handler vidner til volden?*
- ⁵ Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet (2018), *Vold og seksuelle krænkelser*
- ⁶ VIVE (2018), *Psykisk partnervold – En kvantitativ kortlægning*; Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet (2018), *Vold og seksuelle krænkelser*.
- ⁷ LOKK (2020), *Årsstatistik 2019: Kvinder og børn på kvindekrisecentre*.
- ⁸ Statens Institut for Folkesundhedsvidenskab Syddansk Universitet (2012), *Vold i nære relationer. Omfang, Karakter, Udvikling og Indsats i Danmark*
- ⁹ WHO (2021), *Violence against women*: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>
- ¹⁰ VIVE (2017), *Børn der oplever vold i familien, omfang og konsekvenser*.
- ¹¹ SDU (2019), *Voldens pris – samfundsøkonomiske omkostninger ved vold mod kvinder*; Det Kriminalpræventive Råd & Rambøll (2019), *SAMFUNDSØKONOMISKE OMKOSTNINGER VED VOLD*; Det Kriminalpræventive Råd (2019), *Konsekvenser af volden*; VIVE (2017), *Børn der oplever vold i familien, omfang og konsekvenser*.
- ¹² VIVE (2017), *Børn der oplever vold i familien, omfang og konsekvenser*.
- ¹³ LOKK (2020), *Årsstatistik 2019: Kvinder og børn på kvindekrisecentre*; Socialstyrelsen (2019). *Årsstatistik 2018: Kvinder og børn på krisecentre*.
- ¹⁴ Serviceloven §109.
- ¹⁵ Aftaletekst (2021), *Fonden for blandede byer – flere boliger og en vej ud af hjemløshed*.
- ¹⁶ Serviceloven, §§ 10-12
- ¹⁷ Lev uden vold (2019), *Partnervold – kommunernes praksis og indsats*.
- ¹⁸ Lev uden vold (2019), *Partnervold – kommunernes praksis og indsats*; Rambøll for Ligestillingsministeriet og Social- og Integrationsministeriet (2013), *Kortlægning af erfaringer med efterværn og behov for nye støttemuligheder*; Dansk Kvindesamfunds Krisecentre (2021), *En helhedsorienteret indsats? Krisecentermedarbejdernes perspektiv på myndighedernes indsats på partnervoldsområdet*.
- ¹⁹ Rambøll for Socialstyrelsen (2020): *Indledende screeningsrapporter om kvinder og mænd udsat for vold i nære relationer. Kortlægning af erfaringer med efterværn og behov for nye støttemuligheder*; Dansk Kvindesamfunds Krisecentre (2021), *En helhedsorienteret indsats? Krisecentermedarbejdernes perspektiv på myndighedernes indsats på partnervoldsområdet*.
- ²⁰ Gullestad i Gram Hanssen og Bech-Danielsen (2007), *Skilsmisse og bolig – hvor flytter hjemfølelsen hen?*; Center for Boligforskning, *Et hjem er noget man gør*; (SFI, 2013), *Når børnefamilier sættes ud af deres lejebolig*.
- ²¹ Realdania og Bolius (2018), *Danskerne i det byggede miljø*.
- ²² SFI (2013), *Når børnefamilier sættes ud af deres lejebolig*.
- ²³ Gullestad i Gram Hanssen og Bech-Danielsen (2007), *Skilsmisse og bolig – hvor flytter hjemfølelsen hen?*
- ²⁴ Als Research (2021), *Barrierer og hjælpebehov for at kunne forlade en voldelig relation*.
- ²⁵ Women's Aid (2020), *The domestic abuse report 2020, The Hidden Housing crisis*.
- ²⁶ Røde Kors (2019), *Forundersøgelse af fra bolig til hjem*.
- ²⁷ SFI (2010), *Efterværn for voldsudsatte kvinder. Krisecentrenes støtte og hjælp til kvinder, som flytter fra centrene*.
- ²⁸ Røde Kors (2019), *Forundersøgelse. Fra Bolig til Hjem*.
- ²⁹ VIVE (2022), *Fra Bolig Til Hjem. Evaluering af frivillig indretningsstøtte til kvinder med børn efter et krisecenterophold*
- ³⁰ Socialstyrelsen (2018), *Årsstatistik – kvinder og børn på krisecentre*,
- ³¹ Socialstyrelsen (2019), *Årsstatistik 2018 – Kvinder og børn på kvindekrisecentre*.
- ³² Interview med Sara, Kristeligt Dagblad (2022), *Tidligere voldsramt: til sidst lå jeg bare i et hjørne og rystede*: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/tidligere-voldsramt-til-sidst-laa-jeg-bare-i-et-hjoerne-og-rystede>
- ³³ WHO (2021), *Violence against women*: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>
- ³⁴ Socialstyrelsen (2017), *Årsstatistikken 2016: Kvinder og børn på krisecentre*
- ³⁵ Rambøll Management Consulting (2015), *Puljen til samarbejder mellem kommuner og frivillige organisationer; viden om risiko- og beskyttelsesfaktorer for børn og unge i udsatte familier*.
- ³⁶ Dialog mod vold (2020), *Klienterne, volden og effekten af behandlingen*.
- ³⁷ Kvello, Øyvind (2013), *Børn i risiko*.
- ³⁸ SFI (2017), *Børn, der oplever vold i familien*.
- ³⁹ Serviceloven §109.

- ⁴⁰ Rambøll Management Consulting (2015); *Evaluering af krisecentertilbuddene*; SFI (2010), *Efterværn for voldsudsatte kvinder – Krisecentre-nes støtte og hjælp til kvinder, som flytter fra centrene. Lev uden Vold (2021), Hvordan opsporer og håndterer jeg sager om partnervold? En håndbog til kommunale sagsbehandlere*; Fugate, Michelle et al. (2005), *Barriers to Domestic Violence Help Seeking*; Anderson; M. A. et. al (2003); *Why doesn't she just leave? A descriptive study of victim reported impediments to her safety*; Pratt-Eriksson, Darcia (2014), *Don't ask don't tell: Battered women living in Sweden encounter with healthcare personnel and their experience of the care given*. Als research (2021), *Barrierer og hjælpebehov for at kunne forlade en voldelig relation*.
- ⁴¹ Socialstyrelsen (2015), *Psykologsamtaler til kvinder på krisecenter – Evaluering af indsatsen*
- ⁴² Danner (2020), *Psykologhjælp til voksne på krisecenter*
- ⁴³ SFI (2010), *Efterværn for voldsudsatte kvinder. Krisecentrenes støtte og hjælp til kvinder, som flytter fra centrene*; Statens Institut for Folkesundhedsvidenskab Syddansk Universitet (2012), *Vold i nære relationer. Omfang, Karakter, Udvikling og Indsats i Danmark*; Servicestyrelsen (2009), *Voldsramte kvinders arbejdsliv: En undersøgelse mellem af sammenhængen mellem partnervold og marginalisering på arbejdsmarkedet*; SocialRespons (2020), *Qnet+ Evaluering af netværk for kvinder og børn, der har været udsat for vold – Midtevejsevaluering 2020*.
- ⁴⁴ Servicestyrelsen (2009), *Voldsramte kvinders arbejdsliv: En undersøgelse mellem af sammenhængen mellem partnervold og marginalisering på arbejdsmarkedet*;
- ⁴⁵ Deloitte (2019), *CTI for kvinder på krisecentre. Evaluering*; Lasgaard og Friis (2015), *Ensomhed i befolkningen – forekomst og metodiske overvejelser*; Rokach (2008). *Loneliness and Intimate Partner Violence*.
- ⁴⁶ Als research (2021), *Barrierer og hjælpebehov for at kunne forlade en voldelig relation*.
- ⁴⁷ SocialRespons (2020), *Qnet+ Evaluering af netværk for kvinder og børn, der har været udsat for vold – Midtevejsevaluering 2020*
- ⁴⁸ VIVE (2022), *Danskernes kendskab til partnervold – Hvem rammes og hvordan handler vidner til volden*.
- ⁴⁹ Als Research (2021), *Barrierer og hjælpebehov for at kunne forlade en voldelig relation*.
- ⁵⁰ Als Research (2021), *Barrierer og hjælpebehov for at kunne forlade en voldelig relation*.
- ⁵¹ VIVE (2022), *Danskernes kendskab til partnervold – Hvem rammes og hvordan handler vidner til volden*.
- ⁵² VIVE (2022), *Danskernes kendskab til partnervold – Hvem rammes og hvordan handler vidner til volden*.

UDGIVET AF

RØDE KORS

BLEGDAMSVEJ 27
2100 KØBENHAVN Ø
WWW.RØDEKORS.DK

APRIL 2022

1. udgave

LAYOUT

Helle Bjerre Østergaard

FOTO

Peter Sørensen

OPLAG: 300

TRYK: KLS

PurePrint® by KLS
Produceret bionedbrydeligt
af KLS PurePrint A/S

